

Vereniging Behoud Boeren Waterland en omgeving

Standpunten 2020

1

15 juli 2020

Vereniging Behoud Boeren Waterland en omgeving (VBBW)
Den Ijp 202
1127 PW Den Ijp
verenigingboerenwaterland@gmail.com

Bestuur:

Wilco Bark
Joep Verbij
Harm-Jan Hoeve
Morris van Zanten
Klaas Hoogendoorn
Remco Smit
Jarno van Elten

Inhoudsopgave

Wat speelt er in Waterland?

De huidige Waterlandse boer

Hoe ziet de Vereniging Behoud Boeren Waterland een "Vitaal platteland"

Bezwaren op de natuurplannen

Waar eindigt dit

ANLb op NNN

Averechts sentiment

Media berichten over agrarisch natuurbeheer

Schaalvergroting

Boerenland is weidevogelland

Peereboom/Opperwoud/De Nes

Vernatting en weidevogels

Andere nadelen van vernatting

Alternatief voor vernatting

Predatie

Kosten

Globaal

Vitaal Platteland voor iedereen

Verwijzingen

Wat speelt er in Waterland?

Verschillende plannen worden op dit moment bedacht en gestart die grote gevolgen hebben voor de boeren in Waterland en omgeving. Maar de boeren waren er tot voor kort nauwelijks bij betrokken.

De makers van deze plannen zijn vaak de Provincie Noord-Holland, Gemeente Amsterdam, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, en wisselend per plan andere organisaties, zoals Gemeente Purmerend, Zaanstad, Hoogheemraadschap, Stichting Landschap Noord-Holland, Natuur&Milieufederatie, Recreatie Noord-Holland, Bouwfonds, woningcoöperaties.

De volgende plannen betreffen o.a. Waterland en zijn deels verweven met elkaar:

- IBP Vitaal Platteland - Laag Holland (voorheen heette dit Amsterdam Wetlands) met verstrekkende natuurambities voor deelgebieden zoals Waterland-Oost, Landelijk Noord, Burkmeer, Ilperveld, Wormer- en Jisperveld
- NNN: realisatie van het Nieuwe Natuur Netwerk (voorheen EHS); in Noord-Holland moet 5000 – 7000 hectare landbouwgrond omgevormd worden naar natuur, streefdatum 2027.
- Toekomst Bestendig Ecologisch Systeem (TBES): de ecologie van het Markermeer en IJmeer moeten verbeterd worden door o.a. langs de Waterlandse IJsselmeerlijn vismigratie- en paaigebieden te creëren op bestaande landbouwgrond
- RIA Alliantie: grote uitbreiding van stedelijk gebied rond A7 en A9 tot de lijn Heerhugowaard/Hoorn waarbij groene weilanden onder steen verdwijnen en de resterende agrarische grond van Laag Holland bestemd is voor kleinschalige landbouw, natuur en recreatie

Er zijn er projecten die overlap vertonen met bovenstaande:

- Amsterdam Wetlands van Stichting Landschap Noord-Holland en partners; boven Amsterdam moet 12.000 hectare Wetlands komen met terugkeer van zee-arend en otter
- Erfgoeddeal: van o.a. Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland, Recreatieschap. Doel: erfgoedinclusief maken van de opgave Amsterdam Wetlands

Voor deze projecten is veel budget beschikbaar. De plannenmakers zelf vragen daar een deel van. In ons gebied wordt het éne plan op het andere gestapeld. Er worden overlegsessies gepland “met alle betrokkenen” behalve de boeren op wiens weilanden de plannen gemaakt worden.

Er spelen vele belangen. De “Metropool Regio Amsterdam” moet woningen bouwen en zoekt buiten de stad naar expansie mogelijkheden. Tevens moeten er windmolens langs de stad komen en men wil voor de vele inwoners een recreatiegebied in het achterland.

Sommige plannen lijken nog ver weg, andere komen ineens snel dichtbij.

Op dit moment neemt Provincie Noord-Holland serieuze stappen in Waterland-Oost, namelijk in de hoek Peereboom/Opperwoud/de Nes. Het is een pilot gebied, waar 3 plannen samenkomen: Vitaal Platteland + NNN-realisatie + TBES.

De Vereniging Behoud Boeren Waterland e.o. (VBBW) zag nauwelijks aandacht voor de belangen van de landbouwers in het gebied, terwijl zij gebruiker zijn van de gronden en/of het eigendomsrecht hebben. Omdat het overgrote deel van de boeren lid is geworden van onze vereniging, kunnen we gesprekken voeren met Provincie, Gemeente, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. Het lijkt erop dat ze open staan voor ons verhaal.

Hoeveel we kunnen bereiken weten we niet, en we kunnen het niet alleen, maar één ding is duidelijk: wanneer je niets van je laat horen, dan maken anderen de plannen voor je en over je.

We hebben goed contact met Natuurvereniging Water, Land&Dijken en met LTO.

We trekken samen op om een Landbouwvisie voor gebied Peereboom e.o. te schrijven.

De huidige Waterlandse boer:

- Waterlandse boeren zijn grondgebonden: er is voldoende weiland rond de boerderij om het eigen ruwvoer te winnen en de mest van de dieren terug op het land te brengen. Er is een grote mate van kringloop-landbouw in Waterland
- Beweiding wordt door iedereen toegepast: hoogste percentage weidegang van Nederland
- De veebezetting is van oudsher laag: circa 1,3 GVE/ha in Waterland (landelijk 1,9 GVE/ha). Daarmee zijn we een relatief extensief gebied
- Er is géén mestoverschot, integendeel, er is landbouwkundig een tekort aan mest
- Stikstofemissie- en depositie op het Noord-Hollandse platteland zijn gering en beheersbaar, dit is af te lezen uit kaartjes van het RIVM (1)
- De meeste boeren nemen al generaties lang deel aan agrarisch natuurbeheer, zoals weidevogel-bescherming en ecologische slootkanten. Er is al een flinke mate van natuur-inclusieve landbouw en men staat ervoor open om dit verder te optimaliseren
- Er zijn veel jonge boeren in Waterland. Zij hebben met hun gezin de stap hebben genomen om het bedrijf van de vorige generatie voort te zetten. Zij begrijpen wat er in de maatschappij anno 2020 speelt. Maar ze moeten ook ‘de broek ophouden’.
- Over het algemeen zijn de Waterlandse boeren financieel gezond en beschikken over een economisch toekomstperspectief. Maar daar zit een grens aan.
- Waterlandse boeren vormen een belangrijke economische drager in de regio waar aanverwante bedrijven in de regio bestaansrecht en werkgelegenheid uit halen
- We produceren lokaal voedsel, veilig en duurzaam
- Nederland wordt sowieso gekenmerkt door de laagste CO₂-uitstoot per liter melk en de minste verontreinigingen en residuen. Het is niet voor niets dat iedereen baby-melkpoeder uit Nederland wil. Daarbovenop scoren de Waterlandse boeren binnen Nederland hoog qua duurzaamheid en biodiversiteit

Dit is wat de maatschappij wil: de boeren van Waterland hebben een toekomst.

Hoe ziet de Vereniging Behoud Boeren Waterland een “Vitaal platteland”:

- Behoudt het open Waterlandse veenweidegebied met groene weilanden, sloten, meertjes, rietkragen, bruggetjes, koeien, schapen en weidevogels
- Betrek de boer bij het beoogde natuurbeheer
- Laat de boer een rol krijgen bij het verbeteren van biodiversiteit
- Betrek de boer bij nieuwe blauwe diensten zoals waterkwaliteit
- anno 2020 begrijpen de boeren in Waterland dat de maatschappij iets verlangt op het gebied van duurzaamheid. We kunnen de gronden die we in eigendom hebben daarvoor inzetten via kringlooplandbouw en natuur-inclusief werken. De opbrengsten van de boerderij worden hierdoor lager en de kosten hoger, maar daarvoor levert de boer een dienst aan de maatschappij: geef de boer een passende vergoeding
- Iedereen in Nederland krijgt een kans om zich aan te passen: We zeggen niet: “de helft van alle auto’s moet weg”. We zeggen niet “6000 hectare snelweg moet omgevormd worden naar natuur”. In plaats daarvan mogen auto’s schoner worden en elektrisch gaan rijden. De boeren willen op dezelfde manier behandeld worden. De boeren willen een kans om bestaansrecht te houden

Bezwaren op de natuurplannen:

- De provincie streeft naar een “Vitaal Platteland”. Dat mag niet alleen op natuur gericht zijn, maar moet ook in sociaal-economisch opzicht rekening houden met bewoners en gebruikers. Wij bemerken onvoldoende aandacht voor dat laatste aspect, terwijl de natuurplannen gemaakt worden op percelen die eigendom zijn van boeren of gebruikt worden door boeren: halve tot hele boerderijen zijn ingetekend om natuurgebied te worden
- Wanneer weilanden worden omgevormd naar natuur, dan verliest de boer zijn bestaansrecht. Hij verliest gras, ruimte om te beweiden en mestplaatsingsruimte
- Sommige boeren verdwijnen daardoor. Anderen blijven hun stal en vergunning benutten en houden de dieren ’s zomers in stal en kopen voer aan van elders. Echter dat is tegengesteld aan kringlooplandbouw. De maatschappij wil dit niet, en de Waterlandse boer wil dit ook niet
- De maatschappij wil dat boeren verduurzamen, bijvoorbeeld middels emissie-arme stallen of overschakelen op ruige mest. Dat zijn investeringen die niet gedaan kunnen worden indien de boerderij vooral natuurgrond in gebruik heeft. De boer kan weliswaar een 6-jarig beheerspakket afsluiten op die natuurgrond waar nu in staat dat (beperkte) beweiding en (geringe) mestplaatsing mogelijk is. Maar na die 6 jaar is het afwachten wat voor voorwaarden in het nieuwe pakket staan. Met dergelijke onzekerheden zal de bank geen financiering afgeven
- In het plan “Vitaal Platteland” wordt gesproken over “vermogenende particulieren die gronden opkopen die vervolgens beheerd worden door terreinbeherende instanties”. Dit zou betekenen dat investeerders gaan beleggen in Waterlandse grond en externe partijen zoals Staatsbosbeheer dat land gaan onderhouden op kosten van de overheid. Wij vinden dat ongewenst en zien het als uitholling van de samenleving op het platteland.

ANLb op NNN

Het bevreemd ons dat agrarisch natuurbeheer (ANLb) na 2021 niet meer mogelijk is op agrarische percelen die in het beoogde NNN liggen. Dit lijkt een pressie middel om boeren te dwingen mee te werken aan omvorming naar natuur. De weidevogel is inzet van dit spel. Er wordt gesproken over alternatieven, zoals een langdurig beheerspakket. Een werkbare oplossing met draagkracht onder de boeren is nodig, de tijd dringt.

Waar eindigt dit

- Het huidige plan Peereboom/Opperwoud/De Nes lijkt een eerste ronde. Op kaartmateriaal zien we nu al zoekgebieden ten zuiden en ten noordwesten ervan. We vragen ons af: moeten deze zoekgebieden in een tweede ronde ook omgevormd worden van agrarische grond naar natuur? En in de derde ronde, breidt het natuurgebied zich dan verder uit?
- Welke beperkingen krijgen boeren opgelegd die net buiten het nieuwe natuurgebied zitten? Nu is er een volledige vergunning voor activiteiten. Wanneer plots een natuurgebied in de nabijheid ontstaat, kan het moeilijk worden om die vergunning in haar volle omvang te benutten of iets nieuws te ondernemen
- Een oude Natuurbeschermingswet Vergunning is sterk en houdt weliswaar stand, maar wanneer je iets wilt wijzigen of een nieuwe activiteit start, dan is overstap nodig naar het huidige vergunningstelsel. Dan wordt het hele bedrijf getoetst volgens nieuwe regelgeving en kan blijken dat er strengere stikstof eisen worden gesteld dan de landelijke norm, omdat er een stikstofgevoelige habitat gewenst wordt in het nieuwe natuurgebied. Of wanneer in het nieuwe natuurgebied een stikstofmijdende plant groeit, mogen omliggende boeren minder stikstof uitstoten. We hebben gezien wat een milieuorganisatie bij de Raad van State voor elkaar kan krijgen. Aldus ontstaat een zichzelf versterkende spiraal die steeds verder uitdijt
- Deze eenzijdige ontwikkeling van natuurbelangen past niet bij een “Vitaal Platteland”

Averechts sentiment

- De overheid zegt: “agrarisch natuurbeheer biedt onvoldoende zekerheid dat het beheer in de toekomst uitgevoerd blijft worden door de boer”. Daarom wil de overheid deze vogelrijke gronden afnemen van de boeren en gedwongen tot natuur omvormen
- Echter de boeren hebben generaties lang agrarisch natuurbeheer uitgevoerd, met goede resultaten. Zij hebben allen de intentie om dit te blijven doen. Ze zijn trots op ‘hun’ vogels
- Boeren vinden de natuurplannen en NNN “stank voor dank”: omdat ze in het verleden hun best hebben gedaan, scoren ze op kaartjes goed qua natuurwaarde en worden ze nu point-of-interest van instanties die hun land willen afnemen. Daardoor ontstaan averechtse sentimenten zoals: “ik denk nog wel twee keer na voordat ik mijn natuurbeheer uitbreid, zo meteen staat er een ecooloog in je land die het tot natuur bestempeld”
- Deze werkwijze van de overheid is geen stimulans voor boeren om actief deel te nemen aan natuur-inclusieve landbouw. VBBW is juist voorstander van natuur-inclusief werken, op vrijwillige basis tegen een passende vergoeding

Media berichten over agrarisch natuurbeheer

- In media lezen we berichten dat er veel geld in Agrarisch Natuurbeheer is gestoken maar de resultaten tegenvallen. Datzelfde bericht zouden we ook over een willekeurige TBO kunnen posten, want in natuurgebieden en reservaten vallen de weidevogelresultaten ook tegen en is sprake van afname van biodiversiteit. We weten echter allemaal dat we ons best doen en dat predatie en ganzen-druk ons parten speelt. Hoe zou de weidevogelstand zijn als we ons de afgelopen twintig jaar niet ingezet hadden voor weidevogelbeheer?
- Er valt te lezen dat op boerenland de achteruitgang van weidevogels het grootste is. Er zijn inderdaad gebieden in Nederland aan te wijzen waar het grasland steeds intensiever wordt gebruikt en weidevogels hard achteruit gaan. Maar dit geldt niet voor heel Nederland en zeker niet voor Waterland. Wij zijn relatief extensief gebleven en in Waterland zien we op boerenland juist betere resultaten dan in reservaten en natuurgebieden (2), (3).
- Het WNF heeft door SOVON Vogelonderzoek Nederland een onderzoek laten doen naar de afname of toename van het aantal weidevogels (4) ; Hieruit blijkt dat de Kievit het beter doet in een reservaat, maar scholekster en tureluur beter gaan op boerenland. De grutto heeft het overall moeilijk maar sinds 2016 zien we een stijging op boerenland terwijl we die niet zien in reservaten. Dat valt precies samen met het jaar waarin het agrarisch natuurbeheer op boerenland is aangepast met nieuwe maatregelen: blijkbaar werpen die vruchten af
- Louis Bolk Instituut onderzoek in de Krimpenerwaard (5): “Grutto’s gedijen het beste in boerenland met beweiding”
- De genoemde onderzoeken werden niet uitgevoerd of gefinancierd door boeren-lobbyclubs, maar tonen wel aan dat boeren een goede rol spelen voor weidevogels.

Schaalvergroting

In Waterland zijn de bedrijven bescheiden van omvang gebleven. Er is wel een trend geweest dat bedrijven groeiden of dat twee kleine bedrijven fuseerden tot één groter bedrijf. Dat was nodig om het hoofd boven water te houden, de opbrengstprijzen groeiden namelijk niet mee met de kosten. In de toekomst hoeven bedrijven niet persé te groeien om hun hoofd boven water te houden mits het verdienmodel beter wordt: doordat boeren een beloning krijgen voor hun groene en blauwe diensten, wanneer ze “een eerlijke prijs voor eerlijk product” krijgen. Dat is de route die de maatschappij wil inslaan. Dat betekent dat we boeren juist moeten betrekken bij natuurbeheer en landschapsbeheer en ze niet buitenspel moeten plaatsen zoals nu in de natuurplannen gebeurt.

Boerenland is weidevogelland

- Weidevogels hebben in het verleden zelf het boerenland uitgekozen als habitat: ze wil een open landschap waarin ze predatoren ziet aankomen. De weidevogel is gebaat bij een mozaïek, een afwisseling van percelen, zodat ze kan kiezen

Ieder jaar is anders, de natuur laat zich niet in een spoorboekje vatten:

- In een warm voorjaar broedt de vogel vroeg in het seizoen, in een koud voorjaar laat
- In een droog voorjaar groeit het gras traag, in een broeierig voorjaar groeit het gras snel
- Weidevogels broeden in kort gras, maar de kuikens zoeken beschutting van langer gras
- De kievit houdt van korter gras dan de grutto, maar samen zijn ze sterker tegen predatie
- grotere kuikens worden door ouderdieren meegenomen uit het hoge gras naar percelen met beweiding: de grasbosjes rond koeienflatsen zitten vol insecten, deze micro-biotopen bieden voeding en schuilplekken voor de vliegvlugge kuikens
- Wanneer predatie van een nest plaatsvindt, of kuikens worden opgegeten, dan maken veel weidevogels een tweede legsel. Een tweede nest kan niet gemaakt worden in lang gras met uitgestelde maaidatum: nu kiest de vogel voor een weiland dat enkele weken geleden gemaaid is of waar beweiding plaatsvindt

Kortom: afwisseling van percelen met lang gras, kort gras en beweiding geeft de meeste kansen.

Boerenland biedt deze afwisseling; via pakketten agrarisch natuurbeheer ontstaat het ideale mozaïek met o.a. uitgestelde maaidatum, beweiding en bemesting

- Beweiding en bemesting voorkomt verruiging en houdt het landschap open zoals de vogel wil
- Beweiding en bemesting stimuleren een bodemleven vol wormen, larven en insecten; een voedingsbron voor de weidevogel
- In natuurgebieden wordt niet of weinig bemest en vindt geen bekalking plaats. Op kalkarme veengronden verzuurt de bodem makkelijk. Dit gaat sneller wanneer in de winter regenwater op het maaiveld blijft staan. Verzuring van de bodem heeft effect op regenwormen: de wormen verdwijnen bij een zuurgraad beneden 4,8. De situatie zonder bemesting of bekalking is nadelig voor het voedselaanbod voor de weidevogels.

Plasdras op boerenland kan veel weidevogels aantrekken zonder dat waterpeilen drastisch gewijzigd hoeven te worden

Peereboom/Opperwoud/De Nes

- In deze hoek worden vergevorderde plannen gemaakt om een aanéngesloten natuurgebied te creëren door omvorming, opkoop of onteigening van weilanden
- In deze hoek zitten veel weidevogels zoals grutto, kievit en tureluur. Ook de veldleeuwerik (rode lijst) doet het hier goed. Het is één van de vogelrijkste gebieden van Noord-Holland. Is dat ondanks of dankzij de boeren die hier zitten?
- Wanneer we de monitoring gegevens van het gebied Peereboom/Opperwoud/De Nes van de afgelopen jaren (2) bekijken dan zien we op boerenland de meeste weidevogels. Een rapport van Landschap Noord-Holland (3) is zeer duidelijk: “de hoogste dichtheden komen voor op percelen binnen het NNN waar agrarisch natuurbeheer is afgesloten”. Deze percelen zijn dus nog NIET omgevormd tot natuur maar worden agrarisch gebruikt door boeren én er wordt agrarisch natuurbeheer uitgevoerd via de Natuurvereniging Water, Land en Dijken.
- In deze hoek en ook elders in Waterland blijkt dit de beste combinatie voor weidevogels: boerenland met agrarisch natuurbeheer.

- Er is overal een daling geweest in aantal weidevogels, maar in Peereboom/Opperwoud/De Nes is de daling op het boerenland minder groot dan in reservaat/natuurgebied. Dan is het niet verstandig om dit gebied overhoop te gooien en het agrarisch beheer te wijzigen. Dan is het niet nodig om agrarische gronden om te vormen naar natuurgebied
- Beter kan overleg plaatsvinden met de boeren hoe de huidige situatie te behouden en te optimaliseren. Zij kennen het gebied als geen ander en hebben veel ervaring en praktische kennis omtrent de specifieke Waterlandse omstandigheden
- Deze Waterlandse boeren passen bij het toekomstige beeld van de landbouw: ze zijn extensief en er is reeds een grote mate van kringloplandbouw

In het gebied is reeds veel natuur gerealiseerd, er is al veel grond in eigendom van Staatsbosbeheer. De afwisseling van bestaande natuur met huidige agrarische gronden willen wij behouden omdat dit veel kansrijker is voor weidevogels dan één groot nat natuurgebied.

Vernatting en weidevogels

- In de Peereboom/Opperwoud/De Nes is de bodemdaling gering, slechts 0-2 mm per jaar volgens HHNK (6). Bodemdaling wordt door de Provincie niet als hoofddoel aangewezen.
 - De belangrijkste reden dat instanties hier vernatting willen is de weidevogel
- Echter wanneer we een groot gebied vernatting ontstaat een risico voor de weidevogel:
- Door vernatting kan verruiging ontstaan met o.a. pitrus en andere begroeiing. Oostzaan en Westzaan zijn daar voorbeelden van. Weidevogels vragen juist een open landschap.
 - Wormen zijn de belangrijkste voedingsbron voor volwassen weidevogels. Door vernatting worden wormen naar boven gedreven en ontstaat een kleinere laag waar dit bodemleven zich afspeelt. Natte grond blijft kouder en daardoor is het voortplantingsseizoen van de worm verkort: na enkele jaren is de wormenpopulatie drastisch afgenomen
 - Bij een hoog waterpeil is de grond verzadigd en blijven plassen regenwater langdurig op het land staan. Wanneer plassen drie weken aanwezig blijven, sterven de wormen.
 - Plassen op kalkarme veengronden leidt in de winter tot verzuring, dat benadeeld wormen

Weliswaar ervaren we nu een aantal droge voorjaren, maar een (extreem) regenachtig voorjaar kan weer optreden waardoor wormen massaal sterven op vernatte percelen. Een weidevogel kan geen nest uitbroeden in de nattigheid, het is immers een weidevogel, geen watervogel.

Wij raden rigoureuze vernatting af en pleiten voor het mozaïek van iets nattere en drogere percelen, waarbij de vogel kan kiezen al naar gelang de omstandigheden van dat broedseizoen

Andere nadelen van vernatting

- In de bodem gebonden fosfaat spoelt uit en leidt decennialang tot verslechtering van het oppervlaktewater (6)
- Om te vernatting moet water ingelaten worden. Water uit de Rijn, Markermeer en Amsterdam-Rijnkanaal heeft een chemische samenstelling die chemische afbraak van het veen kan veroorzaken (6). Oxidatie van veen zou dus geremd worden, om plaats te maken voor een ander proces dat evengoed veen afbreekt en tot bodemdaling leidt.
- Door vernatting is minder beweiding mogelijk, de koeien moeten langer op stal. De maatschappij wenst juist weidegang uit welzijnsoogpunt. Beweiding leidt tot lagere stikstof emissie doordat mest en urine gescheiden blijven. Een te hoog waterpeil is in Waterland dus slecht voor het stikstofbeleid.
- Leverbot-ziekte bij koeien en schapen doordat de leverbotslak gedijt

- Hoog waterpeil rond woningen en andere bebouwing leidt tot problemen met riool en fundering. Afdammen van bouwblokken en wegen kost veel geld. Het waterbergend vermogen van veenweidegebied neemt af met gevolgen voor de functie Wonen in het gebied tijdens hevige regenbuien (6)
- Door vernatting zal een moerasachtig gebied ontstaan met wildgroei van elzen, wilgen, muggen en knutten. Dit type “Wetlands” betekent een sterke verandering van het huidige cultuurhistorische landschap

Alternatieven voor vernatting

- Tegen bodemdaling kan drukdrainage ingezet worden
- Tegen bodemdaling kan het veen bedekt worden met een dunne kleilaag
- Voor weidevogels kan ‘plasdras’ een magneet zijn. Een drassige plas wordt her en der op weilanden gecreëerd van half februari tot juni, bijvoorbeeld met hulp van een pompje op zonnepanelen. Bij ‘greppel-plasdras’ worden bestaande greppels onder water gezet
- In onze regio worden zeer goede resultaten behaald met plasdras op boerenland

Predatie

- Natuurbeheerders in deze regio kampen met predatie door vos, hermelijn, kraai, mantelmeeuw en andere roofdieren
- Door verruiging krijgen predatoren meer kansen om zich schuil te houden, hun prooi te pakken en om zich te vermeerderen. Het landschap moet juist open blijven.
- In 2020 zijn veel hermelijnen gesignaleerd. Mogelijk is er verband met het toegenomen aantal ratten en muizen die voeding vormen voor hermelijnen. In de lente roven de hermelijnen eieren en kuikens. Ratten kunnen een broedplaats vinden wanneer gemaaid riet niet wordt afgevoerd. Dit kan bovenstaande cyclus in werking zetten.
- Anderzijds kan gelden: door meer biodiversiteit het hele jaar rond, krijgen predatoren een ruimer voedselaanbod waardoor de druk op weidevogels afneemt. Hier valt veel te leren.
- Alle betrokkenen (boeren, natuurvereniging, TBO’s, Landschap Noord Holland etc.) onderschrijven het probleem van predatie. Met elkaar moeten we dit probleem oplossen

Kosten

- Het omvormen van agrarische grond naar natuur kost veel geld. De boeren verliezen hun bestaansrecht en zullen gecompenseerd moeten worden, opgekocht, verplaatst. Hier gaan enorme bedragen mee gemoeid.
- Vervolgens moet het gebied beheerd worden, het landschap moet onderhouden worden. Dit doen externe partijen en terrein-beherende-organisaties (TBO’s). In de huidige plannen zien wij nauwelijks aandacht voor de kosten van dit jaarlijkse terugkerende beheer en onderhoud.
- TBO’s kunnen het werk nu al niet aan, delen van Waterland verpauperen en verruigen waardoor weidevogels wegtrekken. Zij zoeken immers een open landschap.
- De kosten voor onderhoud van natuurgebieden en reservaten zullen hoger zijn dan de situatie met boerenland en agrarisch natuurbeheer. De boeren doen het immers deels ‘gratis’ tijdens hun bedrijfsvoering, deels ontvangen zij een vergoeding voor agrarisch natuurbeheer en andere (blauwe) diensten.
- Boeren-weidevogelland is een relatief goedkope vorm van natuur, omdat er ook nog voedsel verbouwd wordt. Met die besparing kunnen andere natuurinspanningen verricht worden

Globaal

- Waterland heeft vruchtbare grond en het water komt uit de lucht vallen. Andere regio's in de wereld zijn jaloers op die omstandigheden.
- Diezelfde wereld vraagt zich af hoe we alle mensen kunnen voeden in de toekomst. Dan is het niet verstandig om onze goede landbouwgrond om te vormen naar natuur en de voedselproductie hier te staken.
- In andere landen wordt tropisch regenwoud gekapt om voedsel te verbouwen en in containerschepen op dikke stookolie naar de EU te vervoeren. Daar moet 4 à 5 hectare woud gekapt worden om 1 hectare Nederlandse landbouwgrond te evenaren. De inheemse bevolking wordt uit het oerwoud verdreven. Beter kunnen we hen op hun plek houden en onze "inheemse" bevolking ook haar plek op het platteland laten behouden.
- Op onze veenweide kunnen geen soja of linzen geteeld worden. Hier groeit alleen gras. Mensen kunnen dat niet verteren maar nuttige dieren zoals koeien en schapen zetten het om in o.a. melk en kaas. De voedingswaarde van melk is hoog: een pasgeboren baby drinkt 6 maanden lang alleen melk en maakt daar alle weefsels en organen van. In melk zitten dus alle ingrediënten om een lichaam te bouwen. Er worden geen toevoegingen gedaan en in de fabriek vinden nauwelijks bewerkingen plaats aan zuivelproducten zoals melk, kaas en yoghurt. Puur natuur in de koelkast.
- Laat de boer dit mooie lokale voedsel maken, en tegelijk een rol vervullen bij natuurbeheer. Dit zijn toch "alle argumenten van de wereld" voor bestaansrecht van de (Waterlandse) boer

Vitaal Platteland voor iedereen

- Inwoners en toeristen koesteren het huidige veenweidegebied met weilanden, koeien, schapen, sloten, meertjes, bruggetjes, rietkragen en weidevogels. Dat is het landschap zoals boeren het maakten.
- Diverse organisaties willen een moerasachtig "Amsterdam Wetlands" forceren in onze regio dat tevens een trekpleister moet worden voor toeristen die Amsterdam bezoeken. Maar wensen de toeristen dat wel, of verwachten zij juist een koe in de wei aan te treffen? En wat vinden de inwoners van onze regio hier eigenlijk van? Hen wordt niets gevraagd.

Wij hechten belang aan weidevogels, onze boerderijen en aan de leefbaarheid van het platteland:

- Er is reeds veel natuurgrond in Waterland, de afwisseling met het huidige boerenland is kansrijker voor weidevogels dan één groot nat natuurgebied
- De Waterlandse boer kan bestaansrecht houden door de inkomsten van de boerderij aan te vullen met agrarisch natuurbeheer en vergoedingen te krijgen voor natuur-inclusief werken, biodiversiteit te stimuleren en kringlopen te sluiten en door beloond te worden voor bijdragen aan klimaat-doelstellingen en blauwe diensten. Hierdoor kunnen ze de concurrentie aan met het buitenland en bieden ze lokaal voedsel dat duurzaam is en veilig voor de consument
- De boerengemeenschap en de bedrijvigheid eromheen zoals loonwerkers en lokale faciliterende ondernemers zijn een belangrijke steunpilaar voor lokale buurtinitiatieven en het verenigingsleven

Ons verzoek: behoudt de sociale cohesie op het platteland.

Dát is Vitaal Platteland

Verwijzingen:

(1):

www.geodata.rivm.nl > Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN)
<https://www.rivm.nl/gcn-gdn-kaarten/concentratiekaarten> > kaartvieuwer
<https://www.rivm.nl/gcn-gdn-kaarten/depositiekaarten> > kaartvieuwer

12

(2):

Broedvogel PNI weidevogels 1^e-5^e ronde 2019, door 'van der Goes en Groot' in opdracht van Provincie Noord-Holland

(3):

Scharringa, K. (C.J.G), F., Visbeen, D.M., Hoogeboom, 2012. Weidevogels in het zuidelijk deel van Waterland. Analyse van veldresultaten uit 2012 in relatie tot het provinciale beleid. Rapportnummer 12-042, Landschap Noord-Holland, Heiloo (in opdracht van Provincie Noord-Holland)

(4):

van Turnhout C., Foppen R. & Zoetebier D. 2019. Recente trends van weidevogels in relatie tot beheer. Sovon-rapport 2019/85. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Samengesteld in opdracht van het Wereld Natuur Fonds.

(5):

Louis Bolk Instituut, Project Winst en Weidevogels in de Krimpenerwaard, tussentijdse evaluatie door Jan de Wit mei 2020

(6):

D. Kos, N. de Jong en W. Groen, juni 2020: Waterhuishoudkundige blik op het veenweidegebied Laag Holland 2020. Hoogheemraadschap Noord-Hollands Noorderkwartier, afdeling Watersystemen.

verenigingboerenwaterland@gmail.com